

EL LLENGUATGE

14/ VII/ 1972

Noms americanitzats

Tothom sap que l'actual president dels Estats Units d'Amèrica es diu Carter. L'escrivim sense accent gràfic, és clar, perquè en respectem, com cal, la grafia original, però això no ens priva de pronunciar-lo, perquè és un fet generalment conegut, com un nom pla, amb l'accent tònic a la a. Doncs, una cosa és el president Carter i l'altra és el carter, el que ens porta les cartes, i no ens costa de donar al nom —propí i comú— de cada un, la pronunciació que li pertoca. Només excepcionalment, de broma, direm, per exemple, que ara que a la presidència dels Estats Units hi ha un Carter (un «carté»), no hi haurà més vagues de correus.

Però una cosa són els noms americans i l'altra els noms catalans, els nostres. Si, usualment, pronunciem Carter com un nom català, amb més motiu no hem de pronunciar els noms catalans com si fossin americans (o, si ho preferiu, anglesos). Perquè això és el que s'esdevé amb diversos noms ben catalans, o admesos com a catalans, especialment quan els qui els duen han assolit la celebritat. Els exemples més sobresortints són el del cantant Raimon i el del dibuixant Perich, que tan sovint sentim pronunciar, potser fins i tot pels qui abominen la influència americana, «Raimon» i «Pèrich», com si fossin de Nebraska o de Massachussets. Ignorarem què hi diuen els interessats però, objectivament, és un fet llastimós, un cas de subjecció servil a una influència estranya, que fins i tot envaeix el camp dels patronímics.

Els polifacèticsporter també han de comportar que llur nom sigui objecte de la mateixa deformació fonètica. Perquè no saben llegir català, perquè creuen que el cognom Porter i el nom comú porter són dues coses diferents que no tenen res a veure, i que cal distingir, el cas és que n'hi ha molts que els anomenen dient «Pòrter» (com a mot pla, i amb la r final pronunciada), més o menys com el nom del president americà: i un fet semblant s'esdevé amb altres cognoms de formació anàloga a la de Porter: Bosser (que vol dir «qui té la bossa»), pron. «Bósser», Claver («qui té la clau»), pron. «Clàver», Draper («qui ven o fabrica drap»), pron. «Dràper». Aquestes pronunciacions americanitzades, és clar, no es donen amb les grafies incorrectes, però força usuals, Bossé, Clavé i Drapé. És trist, tanmateix, que la grafia correcta d'un nom sigui justament allò que priva de pronunciar-lo bé.

ALBERT JANE